

Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının Türkiye’deki Dağılımının Değerlendirilmesi

Nihat KARAKUŞ^{1*}

Serdar SELİM²

İsmail ÇINAR¹

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Ali Sıtkı Mefharet Koçman MYO, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, Muğla

² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Ortaca MYO, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, Muğla

*Sorumlu Yazar:

E-posta: nkarakus@mu.edu.tr

Geliş Tarihi: 13 Nisan 2014

Kabul Tarihi: 02 Haziran 2014

Özet

Bu çalışmanın amacı Peyzaj Mimarları ile uygulayıcılar arasındaki koordinasyonu sağlayan Peyzaj ve Süs Bitkileri teknikerlerinin yetiştirildiği meslek yüksekokulları Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın son on yıllık durumunun bölgesel ve il ölçeğinde değerlendirilmesidir. Çalışma, mevcut durumun araştırılması, analizi ve değerlendirilmesi olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. Çalışmanın ana materyalini Türkiye’de Kamu ve Vakıf Üniversitelerinde örgün ve ikinci öğretim Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulları oluşturmaktadır. Çalışmada ilk olarak ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi)’nin 2005–2014 yılları arasındaki tercih kılavuzlarından yararlanılarak her yıla ait Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu meslek yüksekokulları belirlenmiştir. Elde edilen bu veriler Coğrafi Bilgi Sistemlerinde (CBS) Türkiye Haritası üzerinde sayısallaştırılmıştır. Veriler bölge ve il ölçeğinde analiz edilip sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Peyzaj ve Süs Bitkileri eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren meslek yüksekokulları bölgesel ölçekte değerlendirildiğinde yoğunluğun Marmara Bölgesinde fazla, Akdeniz Bölgesinde ise az olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 2009 yılından itibaren de bütün bölgelerde bulunduğu tespit edilmiştir. İl ölçeğinde değerlendirildiğinde ise yoğunluğun Sakarya ve Muğla illerinde fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı, CBS.

An Evaluation of Distribution of Landscape and Ornamental Plants Education Programme in Turkish Education System

Abstract

The main objective of the study is to evaluate the latest ten years position of landscape and ornamental plants programmes that supply technical coordination between landscape architectures and application suppliers in vocational schools of universities. The study is composed of three stages as determination of current situation, analysis and evaluation. The main material of the study is vocational schools which train formal and second training of landscape and ornamental plants programme in governmental and foundational universities of Turkey. First landscape and ornamental plants programmes in vocational schools were determined with the help of preference guide of OSYM(Student Selection and Placement Center) between 2005-2014. The obtained data have been digitized on the Map of Turkey by Geographic Information Systems (GIS). Datas were analyzed, classified and evaluated in the scale of region and province. Consequently, when vocational schools that train landscape and ornamental plants education were assessed in regional scale, it is located that the density is maximum in Marmara region while it is minimum in Mediterranean region. Also, vocational schools were determined in all regions since 2009. It is evaluated that at provincial level the density is high in Sakarya and Muğla provinces.

Keywords: Vocational School, Landscape and Ornamental Plants Program, GIS.

GİRİŞ

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren nüfus hızla artmaya başlamıştır. Bu artış ile birlikte plansız yapılaşma, doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması ve artan kirlenici etkenler sonucunda çevre sorunları dünyanın en önemli gündemi olmuştur [1]. Kentsel ve kırsal alanlardaki arazi örtüsünün artan bir ivmeyle değişime uğraması ve bu değişimin insanların yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemesi, doğa üzerindeki baskının kontrol altına alınması zorunluluğunu doğurmuştur [2]. Bu baskıyı azaltmak ve yönetmek, yaşanan fiziksel çevreyi sürdürülebilir bir yaklaşımla planlanmak, insanların yaşam kalitesini artırmak ve doğal yaşama destek vermek üzere gerekli olan peyzaj çalışmaları 20. yüzyılın başlarında, çevresel determinizm yaklaşımına bir tepki olarak ortaya çıkmış [3] ve bu çalışmaları icra etmek üzere Peyzaj Mimarlığı ve

Peyzaj Teknikerliği (Peyzaj ve Süs Bitkileri Teknikerliği) mesleklerinin temelleri atılmıştır.

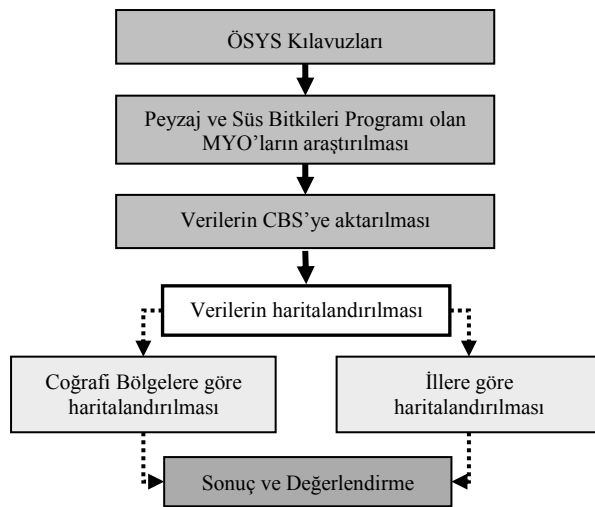
Peyzaj kavramı Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’ne göre “özellikleri, insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi ve eylemi sonucunda insanlar tarafından algılandığı şekliyle oluşan bir alan” olarak tarif edilmektedir [4]. Farina’ya göre ise peyzaj “Gerçek dünyanın bir parçası” olarak tanımlanmaktadır [5]. Peyzaj Mimarlığı ise 19 yüzyılın başlarına kadar “bahçe sanatı” olarak görülmekte iken, ilk defa kendini Peyzaj Mimarı olarak tanımlayan Frederick Law Olmsted tarafından Peyzaj Mimarlığı Meslek Disiplini tüm dünyada kabul görmeye başlamıştır. Bu kapsamda peyzajlara yönelik planlama, tasarım, onarım, koruma, yönetim ve uygulama konularında lisans eğitimi veren okullardan “Peyzaj Mimarı”, ön lisans eğitimi veren okullardan ise “Peyzaj ve Süs Bitkileri Teknikeri” ünvanı alınarak meslek icra edilmektedir.

Türkiye’de Peyzaj Mimarlığı eğitimi; 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde “Süs Nebatları Şubesi” ile başlamıştır. Ankara Üniversitesi’nin 1946 yılında kurulması sonrasında, bu kuruluş içerisinde yer alan Ziraat Fakültesi bünyesinde “Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü” ile, Peyzaj Mimarlığı eğitiminde önemli bir gelişim sağlanmıştır. Peyzaj Mimarlığı Bölümü; 1968 yılında eğitime başlamış ve ilk mezunlarını bölüm adı belirtilerek 1973 yılında vermiştir [6]. Bu tarihten sonra Peyzaj Mimarları ile uygulayıcılar arasındaki koordinasyonu sağlayarak mesleğin uygulama yönündeki boşluğunu doldurmak üzere sektörün ihtiyaç duyduğu ve aradığı nitelikleri taşıyan meslekler arası bilgi-koordinasyon tabanına sahip vasıflı bireyler yetiştirmek üzere Peyzaj ve Süs Bitkileri ön lisans Programlarında da, Peyzaj ve Süs Bitkileri Teknikerleri yetiştirilmeye başlanmıştır. Günümüzde Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı 25 farklı Üniversitenin 27 meslek yüksekokulunda 27 örgün öğretim ve 4 ikinci öğretim olmak üzere aktif olarak eğitim öğretim hayatına devam etmektedir. Bu programdan mezun olanlar, kamu kurumlarında ve özel sektör kuruluşlarında iş imkanı bulmaktadır. 2007 yılında yapılan bir araştırmaya göre Türkiye’deki İl Belediyelerinin Park ve Bahçe Müdürlüklerinde % 73,4 oranında tekniker bulunmakta ve bunların % 40,6’sını Peyzaj ve Süs Bitkileri Teknikerlerinin de dahil olduğu Ziraat Teknikerleri oluşturmaktadır [7].

Çalışmada, Peyzaj Mimarları ile uygulayıcılar arasındaki koordinasyonu sağlayan Peyzaj ve Süs Bitkileri teknikerlerinin yetiştirildiği meslek yüksekokulları Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın son on yıllık durumunun bölgesel ve il ölçeğinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın ana materyalini Türkiye’de Kamu ve Vakıf Üniversitelerinde örgün ve ikinci öğretim Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulları oluşturmaktadır. Türkiye’nin coğrafi bölgelere ve illere göre haritası da çalışmanın materyalleri arasındadır. Verilerin coğrafi bölgelere ve illere göre analizinde ArcGIS eğitim verilerinde yer alan Türkiye haritası kullanılmıştır [8]. Çalışma, mevcut durumun araştırılması, analizi ve değerlendirilmesi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışmanın Akış Şeması.

Çalışmada ilk olarak ÖSYM’nin tercih kılavuzlarına ilişkin arşiv verilerinden son on yıla ait kılavuzlar temin edilmiştir. Temin edilen kılavuzlardan yararlanarak 2005–2014 yılları arasındaki her yıla ait Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu meslek yüksekokulları belirlenerek Microsoft Excel yazılımında tabloleştirilmiştir. Elde edilen verilerin Coğrafi Bilgi Sistemlerine (CBS) aktarılması için ilk olarak ArcGIS yazılımında, Türkiye haritasının vektör verisi üzerinde, verilerin coğrafi bölgelere, illere ve zamana göre analiz edilebilmesine uygun şekilde veritabanı oluşturulmuştur. Sonra da oluşturulan veri tabanına her yıla, bölgeye ve ille ait veriler çalışmanın amacına uygun şekilde girilmiştir. Veri girişleri tamamlandıktan sonra veriler, coğrafi bölge ve il bazındaki Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı sayısı dikkate alınarak her yıl için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda da elde edilen veriler sınıflandırılarak haritalandırılmıştır. Bu haritalardan yararlanılarak da çalışma değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak ÖSYS Tercih Kılavuzlarından 2005–2014 yılları arasındaki her yıla ait Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının olduğu meslek yüksekokulları belirlenmiştir. ÖSYS Kılavuzları incelendiğinde, Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının adı, bazı yıllarda ve bazı üniversitelerde “Peyzaj”, “Peyzaj Uygulama ve Süs Bitkileri” ve “Peyzaj ve Çevre Tasarımı” olarak geçmektedir. ÖSYS Kılavuzlarına göre Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının mevcut durumu yıllara göre özetlenirse;

- 2005 yılında 9 devlet üniversitesinde 12 farklı meslek yüksekokulunda; 12 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 4 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 16 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2006 yılında 11’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 12 farklı üniversitede ve 15 farklı meslek yüksekokulunda; 15 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 5 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 20 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2007 yılında 12’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 13 farklı üniversitede ve 16 farklı meslek yüksekokulunda; 16 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 6 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 22 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2008 yılında 14’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 15 farklı üniversitede ve 19 farklı meslek yüksekokulunda; 19 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 7 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 26 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2009 yılında 17’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 18 farklı üniversitede ve 22 farklı meslek yüksekokulunda; 22 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 7 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 29 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2010 yılında 24’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 25 farklı üniversitede ve 29 farklı meslek yüksekokulunda; 29 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 7 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 36 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,
- 2011 yılında 23’i devlet, 1’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 24 farklı üniversitede ve 26 farklı meslek yüksekokulunda; 26 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 6 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 32 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı’nın bulunduğu,

- 2012 yılında 27'i devlet, 1'i vakıf üniversitesinde olmak üzere 28 farklı üniversitede ve 30 farklı meslek yüksekokulunda; 30 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 6 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 36 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın bulunduğu,

- 2013 yılında 27'i devlet, 1'i vakıf üniversitesinde olmak üzere 28 farklı üniversitede ve 30 farklı meslek yüksekokulunda; 30 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 5 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 35 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın bulunduğu,

- 2014 yılında 24'i devlet, 1'i vakıf üniversitesinde olmak üzere 25 farklı üniversitede ve 27 farklı meslek yüksekokulunda; 27 Örgün Öğretim (ÖÖ) ve 4 İkinci Öğretim (İÖ) olmak üzere toplam 31 adet Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın bulunduğu saptanmıştır.

2005-2014 ÖSYS Tercih Kılavuzlarından yararlanılarak Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu meslek yüksekokulları bölge ölçeğinde Çizelge 1'de ve il ölçeğinde de Çizelge 2'de verilmiştir. 2005 yılında Marmara Bölgesinde; Sakarya'da 3, Bursa'da 1 ve Kocaeli'nde de 1 adet olmak üzere toplam 5 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Ege Bölgesinde; Muğla'da 2, İzmir'de 1 ve Manisa'da da 1 adet olmak üzere toplam 4 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. İç Anadolu Bölgesinde; Ankara'da 1 ve Sivas'ta da 1 adet olmak üzere 2 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Akdeniz Bölgesinde ise sadece Isparta'da olmak üzere 1 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır.

Çizelge 1. 2005-2014 Yılları Arası Bölgesel Ölçekte Eğitim Veren Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı [9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18].

Coğrafi Bölge Adı	Zaman																			
	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ
Akdeniz	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Doğu Anadolu	-		-		-		-		1		2		2		4		4		4	
Ege	4	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5		5	
Güney Doğu Anadolu	-		-		-		1		1		3		3		3		3		2	
İç Anadolu	2		2		2		2		3		4		4		4		4		3	
Karadeniz	-		-		1		1		2		4	2	3	1	4	2	4	2	3	1
Marmara	5	3	7	4	7	5	9	6	9	6	10	4	8	4	9	3	9	3	9	3
TOPLAM	12	4	15	5	16	6	19	7	22	7	29	7	26	6	30	6	30	5	27	4

Çizelge 2. 2005-2014 Yılları Arası İl Ölçeğinde Eğitim Veren Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı [9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18].

İl Adı	Zaman																			
	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ	ÖÖ	İÖ
Aksaray									1		1		1		1		1		1	
Ankara	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Artvin											1	1	1		1		1			
Aydın			1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Bartın					1		1		1		1		1		1		1		1	
Bilecik											1		1		1		1		1	
Bingöl									1		1		1		1		1		1	
Bolu														1	1		1	1	1	
Bursa	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Çanakkale														1		1		1		
Çankırı											1		1		1		1			
Diyarbakır							1		1		1		1		1		1		1	
Edirne							1		1		1		1		1		1		1	
Erzincan														1		1		1		
Erzurum											1		1		1		1		1	
Gaziantep											1		1		1		1		1	
İğdir														1		1		1		
Isparta	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
İstanbul			1		1		1	1	1	1	1	1	1	1	1		1		1	
İzmir	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Kilis											1		1		1		1			
Kocaeli	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Konya															1		1		1	
Manisa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muğla	2		2		2		2		2		2		2	1	2	1	2		2	
Rize									1		1									
Sakarya	3	2	3	2	3	3	4	3	4	3	4	1	2	1	2	1	2	1	2	1
Samsun											1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sivas	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Yalova			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM	12	4	15	5	16	6	19	7	22	7	29	7	26	6	30	6	30	5	27	4

yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Güney Doğu Anadolu Bölgesinde; Diyarbakır'da 1, Gaziantep'te 1 ve Kilis'te de 1 adet olmak üzere toplam 3 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Akdeniz Bölgesinde sadece Isparta'da olmak üzere 1 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır.

2014 yılında Marmara Bölgesinde; Sakarya'da 2, Bursa'da 1, Kocaeli'nde 1, İstanbul'da 1, Edirne'de 1, Bilecik'te 1, Çanakkale'de 1 ve Yalova'da da 1 adet olmak üzere toplam 9 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Ege Bölgesinde; Muğla'da 2, İzmir'de 1, Manisa'da 1 ve Aydın'da da 1 adet olmak üzere toplam 5 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Doğu Anadolu Bölgesinde; Bingöl'de 1, Erzincan'da 1, Iğdır'da 1 ve Erzurum'da da 1 adet olmak üzere toplam 4 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. İç Anadolu Bölgesinde; Ankara'da 1, Aksaray'da 1 ve Konya'da da 1 adet olmak üzere toplam 3 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Karadeniz Bölgesinde; Samsun'da 1, Bolu'da 1 ve Bartın'da da 1 adet olmak üzere toplam 3 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Güney Doğu Anadolu Bölgesinde; Diyarbakır'da 1 ve Gaziantep'te de 1 adet olmak üzere toplam 2 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır. Akdeniz Bölgesinde sadece Isparta'da olmak üzere 1 adet meslek yüksekokulunun bulunduğu saptanmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada, Peyzaj Mimarları ile uygulayıcılar arasındaki koordinasyonu sağlayarak mesleğin uygulama yönündeki boşluğunu doldurmak üzere sektörün ihtiyaç duyduğu ve aradığı nitelikleri taşıyan meslekler arası bilgi-koordinasyon tabanına sahip vasıflı bireyler yetiştirilmek üzere eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren üniversitelerde, Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı olan meslek yüksekokullarının son on yıllık durumu bölgesel ve il ölçeğinde değerlendirilmiştir.

Peyzaj ve Süs Bitkileri eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren meslek yüksekokulları bölgesel ölçekte değerlendirildiğinde yoğunluğun Marmara Bölgesinde fazla, Akdeniz Bölgesinde ise az olduğu ve 2009 yılından itibaren de bütün bölgelerde bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil 2). Peyzaj ve Süs Bitkileri eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren meslek yüksekokulları bölgesel ölçekte değerlendirildiğinde;

- Akdeniz Bölgesinde 2005-2014 yılları arasında sadece 1 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı bulunduğu,

- Doğu Anadolu Bölgesinde 2005-2008 yılları arasında hiçbir meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri programının bulunmadığı saptanmıştır. Ancak 2009 yılında 1 meslek yüksekokulunda, 2010 ve 2011 yıllarında 2 meslek yüksekokulunda, 2012-2014 yılları arasında ise 4 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu,

- Ege Bölgesinde 2005 yılında 4 meslek yüksekokulunda, 2006-2014 yılları arasında 5 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu,

- Güney Doğu Anadolu Bölgesinde 2005-2007 yılları arasında hiçbir meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri programının bulunmadığı saptanmıştır. Ancak 2008 ve 2009 yıllarında 1 meslek yüksekokulunda, 2010-2013 yılları arasında ise 3 meslek yüksekokulunda ve 2014

yılında da 2 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu,

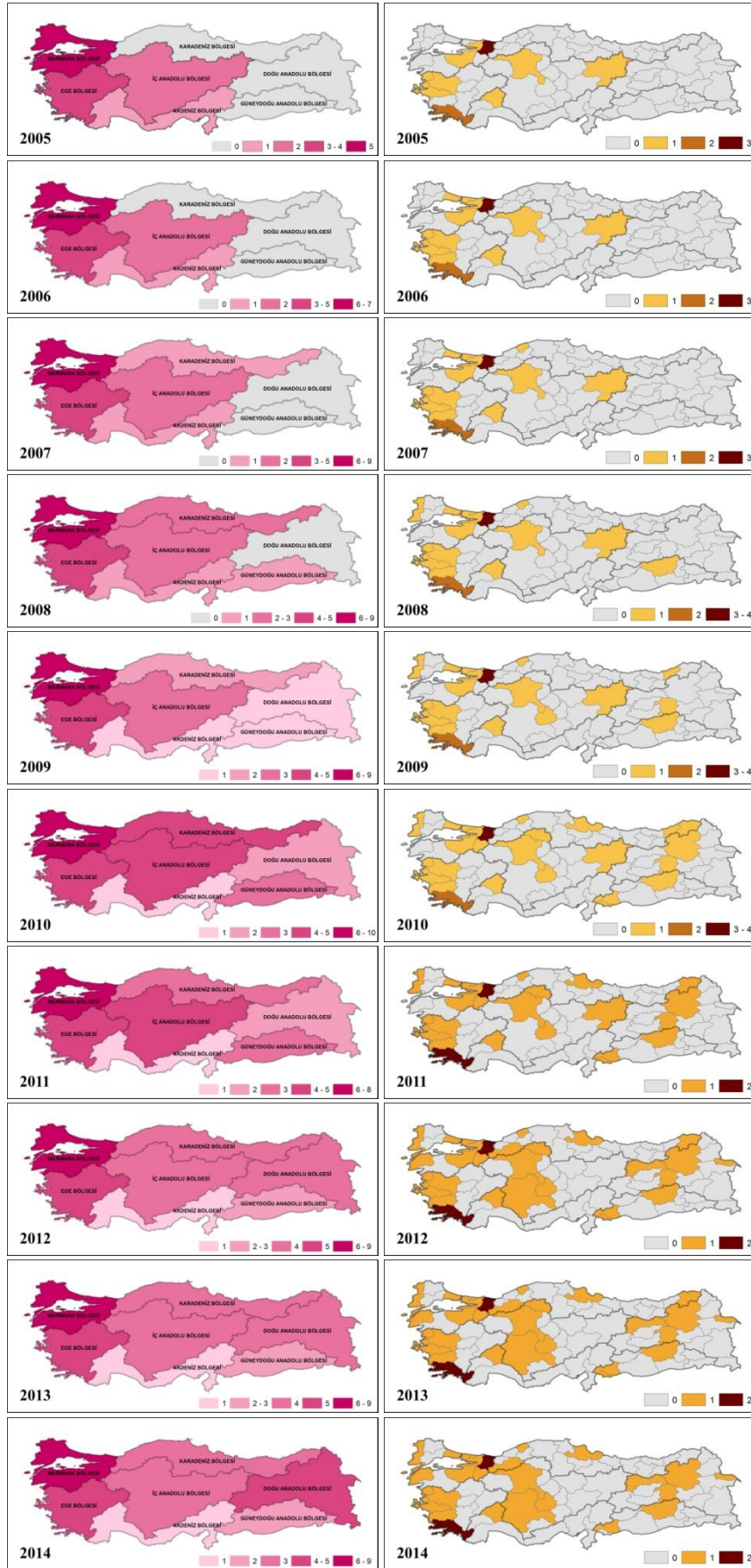
- İç Anadolu Bölgesinde 2005-2008 yılları arasında 2 meslek yüksekokulunda, 2009 yılında 3 meslek yüksekokulunda, 2010-2013 yılları arasında 4 meslek yüksekokulunda ve 2014 yılında da 3 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu,

- Karadeniz Bölgesinde 2005 ve 2006 yıllarında hiçbir meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri programının bulunmadığı saptanmıştır. Ancak 2007 ve 2008 yıllarında 1 meslek yüksekokulunda, 2009 yılında 2 meslek yüksekokulunda, 2010 yılında 4 meslek yüksekokulunda, 2011 yılında 3 meslek yüksekokulunda, 2012 ve 2013 yıllarında 4 meslek yüksekokulunda ve 2014 yılında da 3 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu,

- Marmara Bölgesinde 2005 yılında 5 meslek yüksekokulunda, 2006 ve 2007 yıllarında 7 meslek yüksekokulunda, 2008 ve 2009 yıllarında 9 meslek yüksekokulunda, 2010 yılında 10 meslek yüksekokulunda, 2011 yılında 8 meslek yüksekokulunda, 2012-2014 yılları arasında da 9 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu tespit edilmiştir.

Peyzaj ve Süs Bitkileri eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren meslek yüksekokulları il ölçeğinde değerlendirildiğinde; Ankara, Bursa, Isparta, İzmir, Kocaeli, Manisa ve Muğla illerinde 2004 yılından beri sürekliliğin olduğu, yoğunluğun en fazla olduğu Sakarya ilinde ise sürekliliğin olmasıyla birlikte, 2010 yılına kadar artışın olduğu ve sonrasında da azalışın olduğu dikkat çekmektedir (Şekil 2). Türkiye geneli 2005 yılında 9 ilde ve 12 meslek yüksekokulunda, 2006 yılında 12 ilde ve 15 meslek yüksekokulunda, 2007 yılında 13 ilde ve 16 meslek yüksekokulunda, 2008 yılında 15 ilde ve 19 meslek yüksekokulunda, 2009 yılında 18 ilde ve 22 meslek yüksekokulunda, 2010 yılında 25 ilde ve 29 meslek yüksekokulunda, 2011 yılında 24 ilde ve 26 meslek yüksekokulunda, 2012 yılında 28 ilde ve 30 meslek yüksekokulunda, 2013 yılında 28 ilde ve 30 meslek yüksekokulunda, 2014 yılında 25 ilde ve 27 meslek yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının bulunduğu tespit edilmiştir.

Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının 2005 yılından 2014 yılına kadar geçen süre içerisinde sayı olarak sürekli bir artış içerisinde olduğu görülmektedir. Bu durum Peyzaj ve Süs Bitkileri Programına ve buradan mezun olan teknikerlere kamu ve özel sektör tarafından duyulan ihtiyacın bir yansıması olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Programda var olan bu artış il bazında değerlendirildiğinde, Sakarya ve Muğla illerinde yoğunluğun fazla olduğu, bunların dışındaki illerde ise sadece bir meslek yüksekokulunda olduğu görülmektedir. Birçok ilde Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının olmamasının yanı sıra, aynı üniversitenin farklı yüksekokullarında programın olması dikkat çekici bir durum oluşturmaktadır. Bu durum da, programı açan üniversitelerin programa olan talebin ve yoğunluğun artmasına bağlı olarak ikinci bir program ihtiyacına karşılık açıldığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca Türkiye'nin turizm başkenti olarak adlandırılan, ülkenin küresel vizyonunun gelişmesinde önemli bir paya sahip olan Antalya ilinde, peyzaj çalışmalarına yönelik çok sayıda özel sektör kuruluşu olmasına rağmen Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın olmayışı il ve bölge açısından önemli bir kayıp olarak görülmektedir.

Şekil 2. 2005–2014 Yılları Arası Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının Bölgesel ve İl Ölçeğinde Dağılımı.

Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı bölge ölçeğinde değerlendirildiğinde, 2009 yılından itibaren Türkiye'nin tüm bölgelerini kapsayacak bir yayılım gösterdiği görülmektedir. Ancak bu durum günümüz itibarıyla bölgesel talebin karşılanmasında yeterli olmamaktadır. Çünkü bölgesel dağılıma bakıldığında, Marmara, Ege, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yoğunluğun fazla, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ise yoğunluğun az olduğu anlaşılmaktadır. Programa olan talebin bölge bazında karşılanabilmesi ve eğitime ulaşılabilirlikte eşitliğin sağlanabilmesi açısından, yoğunluğun az olduğu bölgelerde programın etkin bir şekilde icra edilmesine olanak sağlayan illerde ya da ilçelerde yeni programların açılmasıyla Türkiye geneli dengeli dağılım sağlanabilir.

Peyzaj ve Süs Bitkileri Programının örgün öğretim sayılarında düzenli bir artış olmasına rağmen, ikinci öğretim programlarında 2011 yılına kadar bir artış olduğu ancak sonrasında bir azalış içerisine girdiği göze çarpmaktadır. Bu durum, 2014 yılına kadar ki son 10 yıllık süreç içerisinde, programa olan talebin karşılanabilmesi için öncelikle ikinci öğretim programlarının devreye alındığını, ancak devamlılığının sağlanamadığı, çeşitli sosyal, kültürel ve ekonomik sıkıntılar gibi birçok unsur nedeniyle kapatılması yoluna gidildiği şeklinde bir çıkarım vermektedir. Ancak, Hayat Boyu Öğrenme prensibinin toplumda yaygınlaşmasıyla, özellikle gün içinde çalışmak zorunda olan insanlarda ikinci öğretim ve uzaktan eğitim gibi olanakların artmasıyla eğitime yönelim artmıştır. Bu bağlamda Peyzaj ve Süs Bitkileri programında ikinci öğretimin yaygınlaştırılması, örgün öğretime devam etmekte güçlük yaşayan insanlar için eğitim fırsatı olabilir.

KAYNAKLAR

- [1] Stanners, D. ve Bourdeau, Ph., 1995. Europe's Environment. The Dobr'is Assessment. European Environment Agency, Kopenhag.
- [2] Geneletti, 2003. Biodiversity impact assessment of roads: an approach based on ecosystem rarity. Environmental Impact Assessment Review, 343-365pp.
- [3] Hugill, P.J. ve Foote, K.E., 1994. Re-reading Cultural Geography. (Ed.), Re-Reading Cultural Geography. University of Texas Press, Austin.
- [4] European Landscape Convention, 2000. Council of Europe Explanatory Report, Florence, s7.
- [5] Farina, A., 2000. Landscape Ecology in Action. Lunigiana Museum of Natural History, Aulla Italy, Venice University, Venice, Italy, Urbino University, Urbino, Italy Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Netherlands.
- [6] Kesim, G.A. ve Mansuroğlu, S.G., 2000. Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Eğitimine Yönelik Bazı Görüş ve Öneriler. Peyzaj Mimarlığı I. Kongresi (19-21 Ekim 2000 Ankara). Peyzaj Mimarları Odası Yayını.547-554
- [7] Alp, Ş., 2008. Türkiye'de İl Belediyelerinin Park ve Bahçe Müdürlüklerinin Durum Analizi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tarım Bilimleri Dergisi, 19(1): 39-47s.
- [8] İşlem, 2010. ArcGIS Temel Eğitim Verileri.
- [9] ÖSYM, 2005. 2005 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr
- [10] ÖSYM, 2006. 2006 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr
- [11] ÖSYM, 2007. 2007 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[12] ÖSYM, 2008. 2008 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[13] ÖSYM, 2009. 2009 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[14] ÖSYM, 2010. 2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[15] ÖSYM, 2011. 2011 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[16] ÖSYM, 2012. 2012 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[17] ÖSYM, 2013. 2013 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr

[18] ÖSYM, 2014. 2014 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, www.osym.gov.tr